

सन २०२२-२३ या आर्थिक वर्षाकरीता इको
टुरिझम (राज्य) योजनेंतर्गत स्व. उत्तमराव
पाटील वन उद्यान निर्मिती (२४०६ २२९५)
लेखाशीर्षांतर्गत निधी वितरण करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: साववि-२०२२/प्र.क्र.६२/फ-११
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : १४.११.२०२२.

वाचा:

- १) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र.अंदाज-२०१५/प्र.क्र.३६/फ-११, दि. १६.०६.२०१५.
- २) महसूल व विभाग, शासन निर्णय क्र. साववि-२०१८/प्र.क्र.११३/फ-११, दि. १३.०६.२०१९.
- ३) वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२२/प्र.क्र.४३/अर्थ-३, दि.०४.०४.२०२२.
- ४) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास) म.रा. नागपूर, यांचे पत्र क्र.कक्ष-१/पी/यो/नबाप्र/प्र.क्र.६७/२२-२३/२८२, दि.२२.०८.२०२२.
- ५) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (सामाजिक वनीकरण) म.रा.पुणे, यांचे पत्र क्र.कक्ष-१/योजना/प्र.क्र.२२/चाबा/६४८/२२-२३, दि.१७.०८.२०२२.
- ६) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक: साववि-२०२२/प्र.क्र. ६२/फ-११, दि. २६.०८.२०२२.

प्रस्तावना :-

स्व. उत्तमराव पाटील वन उद्यानाची निर्मिती (वन व वनेत्तर जमिनीवरील जैवविविधता व निसर्ग संरक्षण योजना) ही योजना संदर्भ क्र. १ येथील शासन निर्णयान्वये अंमलात आलेली आहे. या योजनेंतर्गत राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यात २ ठिकाणी याप्रमाणे एकूण ६८ उद्याने गावे/शहरे या अंतर्गत तसेच त्यांच्यालगत उपलब्ध असलेल्या शासकीय क्षेत्रावर सल्लागार नेमून वन उद्यानांची निर्मिती करणे तसेच त्याचबरोबर सध्या वन विभागांतर्गत अस्तित्वात असलेल्या राष्ट्रीय व इतर उद्याने यांची आवश्यकतेनुसार श्रेणीवाढ करणे असे या योजनेचे स्वरूप आहे. तसेच सदर योजना सन २०२२-२३ पर्यंत पुढे चालू ठेवण्यास संदर्भ क्र. २ येथील शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे.

२. यास्तव मागणी क्र. सी-०७-२४०६, वनीकरण व वन्यजीवन राज्य योजनांतर्गत योजना (०२)(०६) निसर्ग पर्यटन (राज्य) (२४०६ २२९५) या योजनेंतर्गत सन २०२२-२३ करिता एकूण ४ योजनांकरिता रु. १३०००.७६ लक्ष निधी अर्थसंकल्पित करण्यात आलेला आहे. सदर योजनेंतर्गत “इको टुरिझम (राज्य) योजनेंतर्गत स्व. उत्तमराव पाटील वन उद्यान निर्मिती (२४०६ २२९५)” यासाठी रु.१०००.०० लक्ष इतकी तरतूद करण्यात आली आहे.

३. वित्त विभागाच्या दि.०४.०४.२०२२ रोजीच्या शासन परिपत्रकान्वये, वित्तीय वर्ष सन २०२२-२३ करिता अर्थसंकल्पित तरतूदीची मासिक निधी विवरणपत्रे, अर्थसंकल्पीय अंदाज, वाटप आणि संनियंत्रण प्रणालीवर (बीम्स) प्रशासकीय विभागांकडून नोंदविण्यात आल्यानंतर सन २०२२-२३ च्या प्रथम नऊमाहीकरिता (डिसेंबर, २०२२ अखेर) आवश्यक असणारा अनिवार्य व कार्यक्रमांतर्गत खर्चाचा अर्थसंकल्पित निधी एकूण वार्षिक तरतूदीच्या ६०% च्या मर्यादेत अर्थसंकल्पीय अंदाज, वाटप आणि संनियंत्रण प्रणालीवर (बीम्स) वितरित करण्याच्या अनुषंगाने सूचना देण्यात आलेल्या आहेत. तसेच निधी वितरित करताना मासिक निधी विवरणपत्रात (कॅश फ्लो स्टेटमेंट) ज्या दरमहा खर्च रकमा दर्शविण्यात आलेल्या आहेत, त्याच्याशी सुसंगत असाव्यात, असे नमूद करण्यात आले आहे.

४. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांनी संदर्भ क्र. ४ च्या पत्रान्वये सादर केलेल्या चालु बाब प्रस्तावानुसार, सन २०२२-२३ मध्ये मुख्य लेखाशीर्ष २४०६ २२९५ - इको टुरिझम (राज्य योजना) स्व. उत्तमराव पाटील या योजनेतर्गत २९ वन उद्यानाची कामे प्रगतीपथावर असून त्याकरिता सन २०२२-२३ मध्ये एकूण रक्कम रु. ८९६.८० लक्ष + मागील वर्षाचा प्रलंबित निधी रु. ९२.७६ लक्ष, असे एकूण रक्कम रु. ९८९.५६ लक्ष अनुदानाची आवश्यकता असल्याचे कळविण्यात आले आहे. उपरोक्त संदर्भ क्र. ६ वरील शासन निर्णयान्वये, सदर योजनेतर्गत ५०-इतर खर्च या उद्दिष्टांतर्गत अर्थसंकल्पीत रकमेच्या २१% (रु. २१०.०० लक्ष) निधी वितरीत करण्यात आला आहे. सद्यस्थितीत, वित्त विभागामार्फत अर्थसंकल्पीय अंदाज, वाटप आणि सनियंत्रण प्रणालीवर निसर्ग पर्यटन (राज्य) (२४०६ २२९५) या योजनेतर्गत ५०-इतर खर्च या सविस्तर शिर्षांतर्गत ४२% निधी वितरित करण्यात आलेला आहे. सबब, सदर योजनेतर्गत कामांसाठी ५०-इतर खर्च अंतर्गत अनुदान वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

सन २०२२-२३ या वित्तीय वर्षात वन विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या इको टुरिझम राज्य योजनेअंतर्गत स्व. उत्तमराव पाटील जैवविविधता उद्यान (२४०६ २२९५) योजनेकरिता रु. १०००.०० लक्ष नियतव्यय अर्थसंकल्पित करण्यात आलेला आहे. स्व. उत्तमराव पाटील जैवविविधता उद्यान (२४०६ २२९५) या योजनेकरिता ५०-इतर खर्च उद्दिष्टांतर्गत अर्थसंकल्पित रकमेच्या २१% (रु. २१०.०० लक्ष) निधी वितरीत करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सदर निधीसाठी नियंत्रक अधिकारी म्हणून प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर हे राहतील. या योजनेतर्गत घ्यावयाच्या कामाची अंमलबजावणी कृती आराखड्याप्रमाणे, विहित कार्यपद्धतीनुसार आणि ठरविलेल्या मुदतीत करण्याबाबत दक्षता घ्यावी. याबाबत सविस्तर मार्गदर्शक सूचना क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांना द्याव्यात आणि अंमलबजावणीबाबत वेळोवेळी आढावा घ्यावा. सदर निधी मंजूर असलेल्या योजनांवरच खर्च करण्यात यावा. सदर योजनेतर्गत प्रस्तावित कामांना तांत्रिक व प्रशासकीय मंजूरी देण्यात आली असल्याची खात्री करूनच निधी वितरित करण्यात यावा. मंजूर निधीपेक्षा जास्त खर्च होणार नाही याची नियंत्रक अधिकाऱ्यांनी दक्षता घ्यावी.

३. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), हे वर्ष २०२२-२३ मध्ये सदर योजनेतर्गत वितरीत केलेल्या निधीबाबत उपयोगिता प्रमाणपत्र ७ दिवसांत शासनास सादर करतील.

४. ज्या प्रकरणी वन परिक्षेत्र अधिकारी/सहायक वनसंरक्षक यांनी त्यांना प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकाराबाहेर तांत्रिक/प्रशासकीय मान्यता दिली आहे, अशा प्रकरणी सक्षम अधिकाऱ्यांनी सुधारित तांत्रिक/प्रशासकीय मान्यता प्रदान केली आहे, याबाबत खातरजमा करूनच प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), नागपूर व प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (सामाजिक वनीकरण), पुणे यांनी सदर निधी वितरीत करावा.

५. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), नागपूर हे तांत्रिक व प्रशासकीय मंजूरीच्या अनुषंगाने झालेल्या अनियमिततेस जबाबदार संबधितांविरुद्ध आवश्यक कार्यवाही करून त्याबाबतचा अहवाल शासनास सादर करतील, या अटीच्या अधीन राहून वरील निधी वितरित करण्यात येत आहे.

६. सदर निधी वितरित करण्यापूर्वी प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांनी सदर योजनेसाठी सन २०२२-२३ करीता वितरित केलेला निधी अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीव्यतिरिक्त अन्यत्र ठिकाणी वळती केला नसल्याची खात्री करावी.
७. सदर निधी खर्च करताना वित्त विभागाच्या संदर्भ क्रमांक ३ येथील शासन परिपत्रकातील तरतुदी व महाराष्ट्र अर्थसंकल्पीय नियम पुस्तिका, वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका यामध्ये उल्लेख केलेल्या तरतुदी व वेळोवेळी दिलेल्या सूचनांचे पालन करण्यात यावे.
८. जिल्हानिहाय वितरीत तरतुदीची माहिती व राबविण्यात आलेल्या कार्यक्रमाची/झालेल्या खर्चाचा तपशील शासनास दरमहा विहित प्रपत्रात सादर करण्यात यावा. तसेच योजनेचे संनियंत्रण प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांच्यामार्फत व्हावे.
९. सदर योजने अंतर्गत होणारा खर्च खाली नमूद केलेल्या लेखाशीर्षाखाली सन २०२२-२३ च्या मंजूर अर्थसंकल्पीत निधीतून खर्ची टाकण्यात यावा.

मागणी क्र. सी-०७

२४०६, वनीकरण व वन्यजीवन, राज्य योजनांतर्गत योजना,

८००(०२) (०६) निसर्ग पर्यटन (राज्य)

स्व. उत्तमराव पाटील वन उद्यान निर्मिती (२४०६ २२९५)

५०-इतर खर्च.

१०. सदर शासन निर्णय, वित्त विभागाचे दि.०४.०४.२०२२ रोजीचे परिपत्रक तसेच वित्त विभागाच्या शासन निर्णय क्र.विअप्र/२०१३/प्र.क्र.३०/२०१३/विनिमय, भाग-२, दि.१७.०४.२०१५ अन्वये विभागास प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारास अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.
११. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२२१११४१२१६११३११९ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(रविकिरण गोवेकर)

मुख्य वनसंरक्षक (मंत्रालय)

प्रत,

१. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
२. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
३. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
४. मुख्य वनसंरक्षक/ वनसंरक्षक (प्रादेशिक) (११ वृत्त).
५. वनसंरक्षक, सामाजिक वनीकरण (६ वृत्त)
६. उप वनसंरक्षक (प्रा) (सर्व)/ विभागीय वन अधिकारी (प्रा)/ उपविभागीय वन अधिकारी (प्रा)
७. विभागीय वन अधिकारी, सामाजिक वनीकरण (सर्व जिल्हे)
८. महालेखापाल, (लेखापरीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१ व २, मुंबई व नागपूर,

९. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
१०. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई ४०० ०३२.
११. निवासी परिक्षा लेखा अधिकारी, मुंबई
१२. वित्त विभाग, व्यय-१०, अर्थसंकल्प-०६ मंत्रालय, मुंबई-३२
१३. कार्यासन अधिकारी, फ-२ व ब-१ महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
१४. उप सचिव/अवर सचिव(सर्व), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
१५. निवडनस्ती फ-११.